യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം46✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

വിലാസിനീ-ഭിർ/വലിതോ മന്ത്രി-മണ്ഡല-പൂജിതഃ .
വന്ദിതഃസ് സർവ-സാമന്തൈശ്/ഛത്ര-ചാമര-ലാലിതഃ .. 1

സിദ്ധാനു-ശാസനഃഖ് കാന്തോ+ ജ്ഞാത-രാ+ജ്യ/ഗുണ+ക്രമഃ .
വീത-ശോക-ഭയാ-യാസ+പ്രജ്ഞഃഫ് പ്രാപ്ത-മഹാദശഃ .. 2

വിസ്മൃ-താത്മ+സ്വഭാവോ൪ഭൂ/ദനിശം സ്തവ-മങ്ഗലൈഃ .
ആനന്ദ-പൂർണയാ വൃ+ത്ത്യാ ഭൃശംങ് ക്ഷീവ ഇവാ-സവൈഃ .. 3

കീരേഷു+ ശ്വപചോ രാജ്യം വർഷാ+(ണി-അ)+ഷ്ടൗ ചകാര ഹ .
ആര്യ-വൃത്തമ-ശേഷേണ താവത്/കാലം ബഭാര ഹ .. 4

യ+ദൃ+ച്ഛ/യൈക-ദാഥാ-സാവ-തിഷ്ഠത്-ത്യക്ത-ഭൂഷണഃ .
അത-മസ്താര-കേ+ന്ദ്വർക/തേജോ൪മ്/ഭോദ-മിവാമ്/ബരമ് .. 5

ബ+ഹ്വ-മന്യത നോ ഹാര/കേയൂര-വലയാ+ന്യസൗ .
പ്രഭുതാ-ബൃംഹിതംഞ് ചേതോ നാഹാ+ര്യ/മഭി-നന്ദതി .. 6

ഏക ഏവാ-ജിരം ബാഹ്യംൻ താദൃ+ഗ്വേഷഃസ്-സ നി+ര്യയൗ .
മു+ഖ്യാങ്ഗം/ ണാ+ന്നഭോ-ഭാഗാ/ദസ്തംങ് ഗച്ഛ+ന്നിവാംശു-മാൻ .. 7

തത്രാ-പശ്യ+ദ്ധനം ശ്യാമം പീനം ശ്വപച-പേടകമ് .
ഗായ-ന്മൃദു വസ+ന്തോത്ഥംങ് കോകി-ലാനാ-മിവ+ വ്രജമ് .. 8

ധുനാനംവ് വല്ലകീ-ത+ന്ത്രീംങ് കര-പല്ലവ-ലീലയാ .
മൃദു-രേഫം രണ-ദ്രേഫാ/മലി+ശ്രേണി-മിവ+ ദ്രുമമ് .. 9

ഏകസ്/തസ്മാത്-സമു+ത്ത+സ്ഥൗ/ ജരാവാ+ന്രക്ത-ലോചനഃ .
കാച+ശൃങ്ഗ-ഹിമാ-പൂർണ/മിവ+ ശ്വപച-നായകഃ .. 10

ഭോ കടംഞ്-ജേതി സഹസാ വദൻ-കീര-മഹീ-പതിമ് .
ഇഹ രാജാ ഭവന്തംവ് വാ കച്ചിദ്/ഗേയ+ക്രിയാ-വിദമ് .. 11

രക്ത-കണ്ഠം മാനയതി രാഗവാ-നിവ കോകിലമ് .
ആപൂര-യതി വാ കച്ചിദ്/ഗൃഹ-വസ്ത്രാ-സനാർ/പണൈഃ .. 12

മധൂ രസാല-വിടപം ഫല-പുഷ്പ-ഭരൈ-രിവ .
ദർശ-നേനേ തവാ+ദ്യാഹം പരാം നിർവൃതി-മാഗതഃ .. 13

പദ്മം സൂ+ര്യോ-ദയേ-നേവ ച+ന്ദ്രോദയ ഇ+വൗ/ഷധീ .
ആനന്ദാ-നാമ-ശേഷാണാംൽ ലാഭാനാം മഹതാ-മപി .. 14

വിശ്രാ-മാണാ-മന+ന്താനാം സീമാ+ന്തോ ബന്ധു-ദർശനമ് .
ശ്വപചേ+ പ്രവദ+ത്യേവം രാജാ യാവ+ത്തയാ തയാ .
ചകാര തത്/കാല-ജയാ/ ചേഷ്ട-യൈവാവ/ധീരണമ് .. 15

താവ+ദ്വാതാ-യന-ഗതാഃഖ് കാന്താഃഫ് പ്രകൃതയ+സ്തഥാ .
ശ്വപ-ചോ്യ-മിതി+ ജ്ഞാത്വാ+ മ്ലാനതാ-മല-മായയുഃ .. 16

പദ്മാസ്/തുഷാര+പ്രാവൃഷ്ട്യാ+ ഗ്രാമാഃസ് സാവ+ഗ്രഹാ ഇവ .
ദാവ-വന്ത ഇവാ+ദ്രീ+ന്ദ്രാ നാഗരാ ന വിരേ-ജിരേ .. 17

നൃപോ്വ/ധീരയാ-മാസ താംൻ താം/ ശ്വപച-സംങ്-കഥാമ് .
വൃക്ഷാ+ഗ്ര/ഗത-മാർജാര/ഫേത്കാരം മൃഗരാ-ഡിവ .. 18

സ+ത്വരം പ്രവി-വേശാന്തഃഫ്/പുര-മാ+മ്ലാന-മാനവമ് .
രാജ-ഹംസ ഇവാ-വർഷേ/ സീദത്-സരസിജം സരഃ .. 19

സർവാ-വയവ-വി+ശ്രാ+ന്താം/ മ്ലാനനാ-മയമാ-യയൗ .
ജാനു+സ്തമ്ഭാ+ന്തര-മഹാ/ര+ന്ധ്രാ+ഗ്നി-രിവ ദുർദ്രുമഃ .. 20

ത+ത്രാ/പശ്യ-ദസൗ/ സർവംവ് വിഷണ്ണ-വദനംഞ് ജനമ് .
ജാലംങ് കുങ്കുമ-പുഷ്പാണാം ഭുക്ത-മൂല-മിവാ-ഖുനാ .. 21

മ+ന്ത്രിണോ നാഗരാ നാര്യസ്/തതസ്തേ തം മഹീപതിമ് .
നാസ്പ്രാ+ക്ഷുരപി തിഷ്ഠന്തംങ് ഗൃഹ ഏവ ശവംയ് യഥാ .. 22

ഭൃത്യാ-ശ്ചാകൃത-സത്കാരംൻ ദൂര ഏന-മഥാ+ത്യജൻ .
ദുഃഖ-യുക്താ ഘന+സ്നേഹാ അപി ബാലാഃശ് ശവംയ് യഥാ .. 23

അനാ-നന്ദ-മുഖം ശ്യാമം ശരീരം-ശ്രീ/വിവർജിതമ് .
ദഗ്ധം സ്ഥലമി/വൈനംൻ തേ ബ+ഹ്വ-മന്യ+ന്തനാ-കുലാഃ .. 24

ധൂമായ-മാന-ദേഹസ്യ പരിതാപ-ദശാ-വതീ .
നാധൗക-താസ്യ ജനതാ പാർശ്വ-മഗ്നിർ/ഗിരേരിവ .. 25

മന്ദോത്-സാഹാഃസ് സമുദ്/ഭൂതാഃസ് സ+ഭ്യ/സംഘാത-വർജിതാഃ .
ന തദാ+ജ്ഞാഃഫ് പദം പ്രാപുർ/ഭസ്മനീ-വാമ്ബു-വി+പ്രുഷഃ .. 26

ക്രൂര-കർമ-കരാ-കാരാത്-സംഗതാ/ശുഭ-ദായിനഃ .
തസ്മാ+ദ്വിശേഷേണ ജനാ/ രാക്ഷസാ-ദിവ ദു+ദ്രുവുഃ .. 27

ഏക ഏവ ബഭൂ/വാസൗ ജന-മധ്യ-ഗതോ്പി സൻ .
അർഥാദി/ഗുണ-നിർമുക്തഃഫ് പരദേശ ഇവാ+ധ്വഗഃ .. 28

ഭൃശ-മാല-പത്യേ+പ്യസ്മേ നാലാപംൻ നാഗരാ ദദുഃ .
മുക്താ-ജാല-യുതാ-യാപി കീച-കായാ+ധ്വഗാ ഇവ .. 29

അഥ സർവേ വയംൻ ദീർഘ-കാലം ശ്വപച-ദൂഷിതാഃ .
പ്രായ+ശ്ചി+ത്തൈർ/ന ശു+ദ്ധ്യാമഃഫ് പ്രവി-ശാമോ ഹുതാ-ശനമ് .. 30

ഇതി നിർണീയ നഗരേ നാഗരാ മന്ത്രിണ+സ്തഥാ .
അഭിതോ+ ജ്വാലയാ-മാസു+ശ്ചിതാഃശ് ശുഷ്/കേ+ന്ധനൈ/ധിതാഃ .. 31
ജ്വലിതാ+സ്വഭി-തസ്/താസു താരകാ+സ്വിവ ഖേ തദാ .
ബഭൂവ നഗരം സർവ-മാക്രന്ദ-പര-മാനവമ് .. 32

കരുണാ-രാവ-മുഖരൈഃഖ് കലത്രൈർ/ബാഷ്പ-വർഷിഭിഃ .
അവഷ്/ടബ്ധംഞ് ജ്വലത്-കുണ്ഡോ-പാന്ത-മന്ദ-രുദത്/പ്രജമ് .. 33

അഗ്നി-കുണ്ഡ+പ്രവിഷ്ടാനാം മന്ത്രിണാം ഭൃത്യ-രോദനൈഃ .
രുദത്/ക്രന്ദ-ദ്യ-ഢ-ത-ര/മരണ്യ-മിവ മാരുതൈഃ .. 34

ചിതാ/ദീപിത/വിപ്രേന്ദ്ര/മാംസ-മാംസല-ഗന്ധയാ .
ജാതനീ-ഹാര-മുത്പാത/വാ+ത്യ-യാവ-കരോ+ദ്ധതൈഃ .. 35

വാത-ദീർഘ-വസാ-ഗന്ധ/ദൂരാ-നീത-ഖഗോർ/ജിതൈഃ .
ച+ക്രൈർ/വ്യോഭാ-ഭവ+ച്ഛന്ന-ഭാസ്കരംഞ് ജലദൈ-രിവ .. 36

വാതോ+ദ്ധൂത-ചിതാ-വ+ഹ്നി+പ്രജ്വല+ദ്വ്യോമ-മണ്ഡലമ് .
ഉഡ്ഡീ-നാ+ഗ്നി/കണ+വ്രാത/താരാ-സാര-ദിഗ+ന്തരമ് .. 37

പ്രമത്ത-തസ്കര+ക്രന്ദ+ദ്വേ+ല്ല+ദ്വാല-കുമാരകമ് .
സംത്രസ്ത-നാഗരാ-പാസ്ത/ജീവി-താഖ്യ/മസംസ്ഥിതി .. 38

അല+ക്ഷിത-ഗൃഹംഞ് ചൗര-ലുണ്ഠി-താഖില-സംചയമ് .
ത്യക്ത-പുത്ര-കല+ത്രംൻ ത+ന്മരണ+വ്യഗ്ര-നാഗരമ് .. 39

തസ്മിംസ്/തഥാ വർതമാനേ കഷ്ടേ വിധി-വിപര്യയേ .
അശേഷ-ജനതാ-ശേഷ/കല്പാന്ത-സദൃശ+സ്ഥിതൗ .. 40

രാജ്യ-സജ്ജന-സംപർക/പവിത്രീ-കൃത/ധീരധീഃ .
ഗവല+ശ്ചിന്തയാ-മാസ ശോകേനാ-കുല-ചേതനഃ .. 41

മദർഥേ ഹി കദർഥോ/യംൻ ദേശേ/+സ്മിൻഥ്.സ്ഥിതി-മാഗതഃ .
അകാല-കല്പാന്ത-മയഃസ് സർവ-നായക-നാശനഃ .. 42

കിം മേ ജീവിത-ദുഃഖേന മരണം മേ മഹോ+ത്സവഃ .
ലോക-നിന്ദ്യസ്യ ദുർജന്തോർ/ജീവിതാ+ന്മരണംവ് വരമ് .. 43

ഇതി നി+ശ്ചിത്യ ഗവലോ+ ജ്വലിതേ+ ജ്വലനേ പുനഃ .
പതങ്ഗ/വദനു+ദ്വേഗ/മക-രോദാ-ഹുതിംവ് വപുഃ .. 44

തസ്മിൻ/ബലാദ്/ഗവല-നാമ്നി ഹുതാ-ശരാശൗ
ദേഹേ പത+ത്യവ-യവാ-കുലതാം പ്രയാതേ .
സ്വാങ്ഗാവ-ദാഹ-ദഹന+സ്ഫുര-ണാനു-രോധാ-
ദന്തർ-ജലേ ഝടിതി ബോധ-മവാപ ഗാധിഃ .. 45

ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇത്യുക്ത-വ+ത്യഥ മുനൗ/ ദിവസോ ജഗാമ
സായംൻ-തനായ വിധയേ്+സ്ത-മിനോ ജഗാമ .
സ്നാതും സഭാ കൃത-നമസ്/കരണാ ജഗാമ+
ശ്യാമാ+ക്ഷയേ രവി-കരൈശ്ച സഹാജ-ഗാമ .. 46

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ ഉപശമപ്രകരണേ ഗാധി-വൃത്താന്തേ
രാജ്യ+ഭ്രംശോ നാമ ഷട്/ചത്വാരിംശഃസ് സർഗഃ .. 46 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
1.11.2023